

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра менеджменту

Допущено до захисту
Завідувач кафедри д.е.н. Кузнецова І.О.
_____ (_____)
« _____ » _____ 2020р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 073 Менеджмент

за темою:

**«УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА
НА ЗАСАДАХ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ»**

Виконавець

студентка _4 курсу ФЕУП __факультету

Заячук Анастасія Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

к.е.н., старший викладач

_____ (науковий ступінь, вчене звання)

Місько Ганна Анатоліївна

_____ (прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА НА ЗАСАДАХ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	5
1.1. Сутність поняття «конкутентоспроможність підприємства» та «корпоративна соціальна відповідальність»	5
1.2. Вплив корпоративної соціальної відповідальності на конкурентоспроможність підприємства	10
1.3. Методичні підходи щодо оцінювання конкурентоспроможності підприємства на засадах корпоративної соціальної відповідальності	16
Висновки до першого розділу	22
РОЗДІЛ 2. УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПАТ «ОДЕСКАБЕЛЬ» НА ЗАСАДАХ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	23
2.1. Загальна характеристика ПАТ «Одескабель»	23
2.2. Аналіз конкурентоспроможністю ПАТ «Одескабель» на засадах корпоративної соціальної відповідальності	37
2.3. Шляхи підвищення конкурентоспроможності ПАТ «Одескабель» на засадах корпоративної соціальної відповідальності	46
Висновки до другого розділу	62
ВИСНОВКИ	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ	67
ДОДАТОК	71

ВСТУП

Актуальність теми полягає у тому, що на сьогоднішній день корпоративну соціальну відповідальність розглядають як інструмент підвищення конкурентоспроможності підприємства. Необхідність розвитку корпоративної соціальної відповідальності підприємства обумовлено тим, що спостерігається низький рівень корпоративної культури, як наслідок погіршення репутації підприємства, зростання ризиків, зниження фінансової стійкості та конкурентоспроможності. Разом із тим, слід зазначити, що витрати на енергоносії на більшості промислових підприємств знаходяться на 2-3 місці в структурі собівартості продукції. У зв'язку із цим, зниження енерговитрат за рахунок впровадження нових технологій є одним з пріоритетів корпоративної соціальної відповідальності підприємства.

Дослідженням конкурентоспроможності підприємства присвятили свої праці такі науковці як: Азоева Г.Л., Бельтюкова Є.А., Дикань В., Захарченка В.І., Портера М., Примачова М.Т., Продіуса І.П., Степанова В.М., Сміта А., Рікардо Д., Юданова А.Ю. та інших відомих учених. Дослідженням корпоративної соціальної відповідальності підприємства займалися такі зарубіжні вчені як А. Керолл, Е. Фрімен. Серед вітчизняних науковців слід відзначити праці Ушакової Н.М., Баюри Д.О., Грачева Л.І., Кулібаба Д.В., .Куц С., Лазоренко О., Мачуга Н.З., Місько Г.А., Петрое О.М., Рєпіної І.М., Саприкіної М.А., Щербініни Ю.О. та інші. Разом із тим, в наукових працях не отримали достатнього висвітлення питання підвищення конкурентоспроможності на засадах корпоративної соціальної відповідальності.

Метою роботи є розробка заходів з підвищення конкурентоспроможності ПАТ «Одескабель» на засадах корпоративної соціальної відповідальності.

Для досягнення мети в роботі поставлено та вирішено наступні завдання:

1. Систематизувати поняття конкурентоспроможність підприємства та «корпоративна соціальна відповідальність».
2. Дослідити методичні підходи щодо оцінювання конкурентоспроможності підприємства на засадах корпоративної соціальної відповідальності.
3. Проаналізувати конкурентоспроможність та корпоративну соціальну відповідальність ПАТ «Одескабель» .
4. Обґрунтувати заходи з підвищення конкурентоспроможності на засадах корпоративної соціальної відповідальності ПАТ «Одескабель»
5. Оцінити ефективність запропонованих заходів на ПАТ «Одескабель»

Об'єктом дослідження є ПАТ «Одескабель».

Предметом дослідження є теоретичні аспекти управління конкурентоспроможністю підприємства на засадах корпоративної соціальної відповідальності.

Методи дослідження. Під час проведення дослідження використані діалектичний метод наукових знань, методологію системного аналізу. Для досягнення цілі роботи – визначення сутності поняття «склад» використано метод логічного та теоретичного узагальнення результатів.

Під час написання кваліфікаційної роботи використовувалися монографії, наукові статті, дані органів державної статистики, а також внутрішня статистична та бухгалтерська звітність підприємства. При написанні роботи використовувались комп'ютерні програми MS Word, MS Excel.

ВИСНОВКИ

У першому розділі за результатами систематизації підходів науковців щодо сутності поняття «конкурентоспроможність підприємства» встановлено, що науковці роблять акцент при визначенні поняття на: рівень компетенції підприємства, конкурентоспроможну продукцію, на властивість об'єкта протистояти конкурентам, на досягнення конкурентних переваг. Запропоновано під конкурентоспроможністю підприємства розуміти здатність створювати та використовувати конкурентні переваги з метою утримання і розширення частки ринку.

У другому розділі досліджено діяльність ПАТ «Одескабель», що є абсолютним лідером кабельної промисловості в Україні. Встановлено, що найбільшу питому вагу у структурі отриманого доходу від реалізації продукції за 2019 р. належить кабелю для структурованих кабельних мереж - 31,41% на другому місці ідуть кабелі, шнури, проводи та інша продукція – 18,99%.

За результатами аналізу фінансового стану підприємства за 2017 – 2019 р.р. встановлено, що коефіцієнт поточної ліквідності до 2019 р. був більше норми, що свідчило про платоспроможність підприємства, а у 2019 р. став менше нормативного значення. Коефіцієнт термінової ліквідності за 2018 – 2019 р.р. нижче нормативного значення. Коефіцієнт абсолютної ліквідності нижче нормативного значення за аналізований період. Показник ефективності використання активів свідчить про тенденцію до зниження за 2018 – 2019 р.р. Рентабельність власного капіталу та сукупного капіталу вказує на зниження ефективності діяльності підприємства у 2019 р. порівняно до 2017 р.р. Рентабельність сукупного капіталу має незначне зростання порівняно з 2018 р., але порівняно до 2017 р. спостерігаємо зниження цього показника на 4,64%.

За результатами аналізу сайту підприємства встановлено, що сайт ПАТ «Одескабель» на 47% наповнений інформацією з КСВ відповідно до

методики оцінки сайту за Індексом прозорості й підзвітності. Основними напрямками реалізації КСВ на підприємстві є: трудові практики, добросовісні ділові практики, навколишнє середовище, захист прав споживачів. Відповідно до специфіки діяльності підприємства вважаємо, що до 2030 р. воно реалізує ціль сталого розвитку №13, а саме: вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та його наслідками. Проте, у підприємства є резерви для підвищення конкурентоспроможності шляхом поліпшення корпоративної соціальної відповідальності через прозору, підзвітну поведінку та впровадження заходів з енергоефективності.

За результатами оцінки конкурентоспроможності ПАТ «Одескабель» встановлено, що підприємство має конкурентоспроможні показники, а саме: ціна, якість, технології, асортимент. Разом із тим є резерви для підвищення конкурентоспроможності, а саме: зміцнення фінансового стану та підвищення корпоративної соціальної відповідальності.

За результатами SWOT аналізу ПАТ «Одескабель» встановлено, що підприємству необхідно збільшити випуск сучасних конструкцій кабельно-проводникової продукції та впровадити АСКОЕ.

За результатами аналізу чистого доходу від реалізації продукції та витрати електроенергії встановлено, що витрати на електроенергію з кожним роком зростають. Так, у 2019 р. порівняно до 2018 р. витрати на електроенергію зросли на 13,00%, а чистий дохід від реалізації продукції збільшився на 0,05%. Отже, підприємству слід шукати резерви з оптимізації витрат на електроенергію.

Запропоновано для оптимізації витрат впровадити автоматизовану систему контролю та обліку енергоресурсів (АСКОЕ), що є енергозберігаючим заходом та забезпечить досягнення ним ЦСР №13 і підвищить конкурентоспроможність підприємства за рахунок покращення корпоративної соціальної відповідальності.

За результатами розрахунків економії від впровадження АСКОЕ на ПАТ «Одескабель» встановлено, що вона складе 2225,24 тис.грн. або 5% від існуючого рівня.

Встановлено, що інвестиційні витрати на впровадження АСКОЕ складуть 2421,47 тис.грн. За результатами розрахунків показників щодо економічної ефективності від впровадження АСКОЕ встановлено, що NPV складе 2739,07 тис.грн., індекс доходності – 2,1, термін окупності інвестицій – 0,9. Все це свідчить про економічну доцільність проекту.

За результатами побудови лінії тренду встановлено, що прогноз чистого доходу від реалізації продукції на 2020 р. складе 2079474,89 тис.грн.

Встановлено, що впровадження АСКОЕ дозволить підвищити чистий дохід від реалізації продукції на 2081700,13 тис.грн або на 18 % порівняно з 2019 р.

За результатами оцінки конкурентоспроможності ПАТ «Одескабель» порівняно з конкурентами після впровадження АСКОЕ встановлено, що поліпшиться енергоефективність та підвищиться конкурентоспроможність підприємства на 0,42. Отже, запропоновані заходи зі стратегії розвитку підприємства є економічно доцільними.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азоев Г. Л. Конкурентные преимущества фирмы / Г. Л. Азоев, А. П. Челенков. – М. : ОАО «Типография «Новости», 2000. –256 с.
2. Білецька І. І. Конкурентоспроможність у її сучасному трактуванні / І. І. Білецька // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – № 10 (40). – С. 80-87.
3. Буян О.А. Підходи до оцінки ефективності корпоративної соціальної відповідальності підприємств в Україні // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка» - №6. – 2012. – С. 159 – 165.
4. Вініченко І. І. Конкурентоспроможність аграрних підприємств : стан і перспективи / І. І. Вініченко // Агросвіт. – 2013. – № 21. – С. 10-13.
5. Грицишин Н. Конкурентоспроможність виробничого підприємства / Н. Грицишин // Галицький економічний вісник. – 2005. – № 1. – С. 29-34.
6. Должанський І. З. Конкурентоспроможність підприємства / І.З. Должанський, Т. О. Загорна. – К. : 2006. – 384 с.
7. Денисенко М. П. Методика кількісної оцінки конкурентоспроможності підприємства швейної галузі / М. П. Денисенко, А. П. Гречан, К. О. Шилова // Економіка та держава. – 2005. – № 8. – С. 36-38.
8. Єрмак А. В. Конкурентоздатність підприємства : сутність поняття (проблематика питання) / А. В. Єрмак // Вісник "Економічної науки України". – 2005. – № 1. – С. 41-44.
9. Жовновач Р. І. Теоретико-методологічні підходи до оцінки конкурентоспроможності підприємств [Електронний ресурс] / Р. І. Жовновач. – Кіровоград: КНТУ // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. – 2011. – С. 106-113. – Режим доступу : http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_19_ekon/stat_19/14.pdf.
10. Злидень І. М. Методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності підприємства / І. М. Злидень // Економіка : проблеми теорії і практики : Зб. наук. праць. – Дніпропетровськ : ДНУ, 2014. – Вип. 213: Т. І. – С. 75-81.

11. Иванов Ю. Б. Конкурентоспособность предприятия: оценка, диагностика, стратегия : научное издание / Ю. Б. Иванов, А. Н. Тищенко, Н. А. Дробитько, О. С. Абрамова. – Харків : Изд. ХНЭУ, 2004.– 256 с.
12. Клименко С. М. Управління конкурентоспроможністю підприємства : навч. посіб. / С. М. Клименко, О. С. Дуброва, Д. О. Барабась, Т. В. Омеляненко та ін. – К. : КНЕУ, 2006. – 527 с.
13. Комарова К.В., Ковальчук Н.В. Соціальна відповідальність як складова стратегії розвитку бізнесу на підприємствах України // Інноваційна економіка. № 6.- «2016. – С.25 - 30
14. Краткий словарь менеджера / Под ред. В. П. Грошева. – М., 1991. – 322 с.
15. Кузьмін О. Є. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства : підручник. / О. Є. Кузьмін, Н. І. Горбаль. – Львів : Компакт-ЛВ, 2005. – 304 с.
16. Кузнецова І. О. Моніторинг як складова процесу управління підприємством хлібопродуктів: теорія та методологія: (Монографія) – Одеса: Друкарський дім, 2009. – 228 с.
17. Керівництво з соціальної відповідальності ISO 26000: 2010. / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:26000:ed-1:v1:en>
18. Корпоративна соціальна відповідальність: моделі та управлінська практика: підручник/ Саприкіна М.А., Ляшенко О., Саєнсус М.А. і Місько Г.А. Зінченко А.Г., (за науковою редакцією д.е.н., проф., засл. діяч науки і техніки України Редькіна О.С.).– К.: ТОВ “Фарбований Лист”, 2011 – 480 с.
19. Кусик Н.Л., Ковалевська А.В. Методичний підхід до проведення оцінки ефективності соціальної відповідальності підприємства // Проблеми економіки. - №3. – 2012. – С. 137 – 141.
20. Місько Г.А. Розвиток корпоративної соціальної відповідальності підприємства харчової промисловості на засадах взаємодії зі стейкхолдерами

Науковий вісник ОНЕУ. – Науки: економіка, політологія, історія. – 2017. С. 128 – 140

21. Місько Г. А. Нефінансова звітність підприємств в контексті корпоративної соціальної відповідальності / Г. А. Місько // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. – 2019. – № 5 (268). – С. 188 – 202.

22. Минко Л. М. Сутність і складові поняття конкурентоспроможності підприємства [Електронний ресурс / Л. М. Минко // Наукові праці Національного університету харчових технологій. – 2015. – Т. 21 – № 1. – С. 86-92. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnukht_2015_21_1_13.

23. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.org.ua>.

24. Офіційний сайт ПАТ «Одескабель» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.odeskabel.ua>.

25. Ожегов С. И. Словарь русского языка : 6-е исправленное и значительно дополненное издание / С. И. Ожегов. – М. : Оникс 21 век, 2004. – 1198 с.

26. Осипов В. М. Управління конкурентоспроможністю продукції металургійної галузі : монографія / В. М. Осипов // За наук. ред. академіка Б.В. Буркинського. – Одеса : МПП "Евен", 2005. – 296 с.

27. Орлова Н.С. Концептуальні засади корпоративної соціальної відповідальності в Україні: Монграфія/ Н.С. Орлова, А.О. Харламова. – Донецьк: Издательство, 2014. - 250 с.

28. Піддубний І. О. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства / І. О. Піддубний, А. І. Піддубна. – Харків : ВД "ІНЖЕК", 2004. – 264 с.

29. Печінкин А. Про оцінку конкурентоспроможності товарів та товаровиробників / А. Печінкин, В. Фомін // Маркетинг, 2000. – № 2. – С. 23-27.

30. Портер М. Конкуренция.: Пер. с англ. – М.: Издательский дом

«Вильямс», 2005. – 608 с.

31. Центр розвитку КСВ «Цілі сталого розвитку» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://csr.org>

32. Центр розвитку КСВ «Методичні вказівки до оцінювання сайту компанії за індексом підзвітності і прозорості» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://csr.org>

33. Хлевницька Т.Б. Методичний підхід до оцінки ефективності корпоративної соціальної діяльності підприємств на інтегративній платформі // Стратегія економічного розвитку України.-№ 34. -2014. С. 136 – 140.

34. Юзик Л.О. Конкурентоспроможність підприємства на засадах соціально-орієнтованого маркетингу / Л.О. Юзик. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.eui_2009_2_42_1.pdf.

35. Яринська О.Д. Етапи впровадження АСКОЕ на підприємстві. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ltke.com.ua/ua/askoe-2/>